

Ehdotus A 1968/UVN
Tekijä Vapaa Pohjola
Käsittelijä Hyvinvointi Pohjolassa -valiokunta

Jäsenehdotus ns. ojentautumismatkojen kartoittamisesta ja ehkäisemisestä

Vapaa Pohjola ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että kartoitetaan maahanmuuttajien ja heidän jälkeläistensä alkuperäiseen kotimaahan suuntautuvien ns. ojentautumismatkojen laajuus.

että varmistetaan estämällä ns. ojentautumismatkat, että kaikki Pohjoismaat noudattavat YK:n lapsen oikeuksien sopimusta.

Vapaa Pohjola ehdottaa lisäksi, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että varmistetaan kunnille, sosiaalitoimelle ja muille viranomaisille tarvittavat välineet ns. ojentautumismatkojen ehkäisemiseksi – esimerkiksi matkustuskiellon määrääminen perheille, jos asiasta herää epäily.

että tutkitaan tarvittavia sanktiokeinoja ja pannaan sanktiot täytäntöön ns. ojentautumismatkojen estämiseksi.

Taustaa

Ns. ojentautumismatkat, joissa esimerkiksi muslimitaustaisten maahanmuuttajien lapset lähetetään pidemmäksi ajaksi alkuperäiseen kotimaahan, ovat tunnettu ilmiö, ja ne ovat vakava lasten hyväksikäytön muoto. Matkat estävät lapsia käymästä koulusta ja tempaavat lapset irti tutuista ympäristöistä, minkä lisäksi lapset joutuvat usein väkivaltaisen käytöksen tai uskonnollisen aivopesun kohteiksi tai joutuvat solmimaan pakkoavioliiton.

Tilastotietoa ongelman laajuudesta on ollut vaikeasti saatavilla, sillä usein matkoista annetaan pidennetyn lomamatkan kuva, eivätkä lapset usein halua kertoa matkoista opettajille tai muille. Tästä syystä kuntien on vaikea arvioida ongelman laajuutta. Vuodelta 2018 peräisin oleva tutkimus osoittaa Tanskan osalta, että 34 kunnassa on tiedetty pitkäkestoisesta ulkomaanoleskelusta ja näistä 33 kunnassa on tiedetty 204 tapauksesta. Tanskassa on 95 kuntaa. Kaksi kolmasosaa kunnista ilmoittaa, ettei niillä ole tietoa tämänkaltaisista tapauksista.

Ruotsin osalta tilastotietoja on vielä heikommin saatavilla, mutta sosiaaliministeri Lena Hallengren vastasi vuonna 2020 valtiopäiväedustaja Sara Gillen (ruotsidemokraatti) kysymykseen, että sillä hetkellä ulkoasiainministeriö käsitteli 25:tä lapsen ulkomailla solmimaa pakkoavioliittoa tai ulkomailla tehtyä ympärileikkausta koskevaa asiaa.

Vapaa Pohjola korostaa, että kaikki Pohjoismaat ovat allekirjoittaneet YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen vuodelta 1989 ja ojentautumismatkojen voidaan katsoa sotivan sopimuksen 11.1 ja 11.2 artikloja vastaan, jotka koskevat lasten laittomia maastakuljettuksia ja ulkomailta palauttamatta jättämisiä.

Vapaa Pohjola korostaa myös sitä, että Pohjoismaiden hallitukset ovat veloitettuja noudattamaan sopimuksen 2.2 artiklaa, jonka mukaan lasta on suojeltava kaikenlaiselta vanhempien uskontoon tai mielipiteisiin perustuvalta erottelulta – ryhmän käsityksen mukaan tällaista erottelua tapahtuu, jos lasta ei suojella mielipiteistä tai uskonnosta aiheutuvista epätarkoituksenmukaisilta seurauksilta.

Vapaa Pohjola toivoo, että Pohjoismaiden hallitukset varaavat varoja kuntien ja viranomaisten auttamiseen tiedon keräämiseksi ojentautumismatkojen laajuudesta. Ryhmä toivoo myös, että tällaiseen käytäntöön puututaan, sillä se on vakava loukkaus lasta kohtaan ja estää kotoutumista.

Kööpenhaminassa 4. syyskuuta 2023

Juho Eerola (ps.)

Minna Reijonen (ps.)

Joakim Vigelius (ps.)

Pia Sillanpää (ps.)

Angelika Bengtsson (SD)

Ann-Christine From Utterstedt (SD)

Victoria Tiblom (SD)

Staffan Eklöf (SD)

Mikkel Bjørn (DF)